

نام کتاب: خواندنیهای سنتی و معاصر در فلسفه دین

Classics and Contemporary Readings in the
Philosophy of Religion

ویراستار: جان هیک (John Hick)

نام ناشر: پرتائیس هال

تاریخ انتشار: ۱۹۹۰

چاپهای قبلی: ۱۹۷۰ و ۱۹۶۴ با تفاوتهای بسیار

تعداد صفحات: ۵۳۸

عنوان اصلی: فلسفه دین

توضیح ناشر درباره مولف:

جان هیک (۱۹۲۲ -) مؤلف تعداد زیادی آثار مؤثر

در موضوع فلسفه دین است کتابهای مشهور وی "تفسیری از

دین"، "شورر و خداوند عشق" و "مرگ و زندگی جاوید"

است.

توضیح ناشر درباره کتاب:

چاپ سوم کتاب "خواندنیهای سنتی و معاصر در فلسفه

دین" کاملاً مورد تجدید نظر قرار گرفته است بگونه‌ای که

گزیده‌هایی را شامل است که نمونه‌هایی از پویای جاری

در این حوزه را ارائه می‌کند.

براین اساس محتوای جدید ابتداً با پژوهش معاصر در

معرفت‌شناسی دین و با امور اخیر در کثرت‌گرایی دینی سرو

کار دارد.

گزیده‌های گوه‌رین از آثار متفکرین عمده در سنت یهودی -

مسیحی - از افلاطون و آکویناس تا معاصرینی که مکتب‌های

متفاوتی را عرضه می‌دارند، همچون آلون پلاتینجا و ویلیام

آلتون - بانظم تاریخی و زمانمند عرضه شده‌اند. بخاطر اینکه

با نیازهای متفاوت خواننده همسازی ایجاد شود، یک لیست

موضوعی از محتواها هم در اختیار قرار داده شده است.

موضوعات بصورت ذیل عنوان‌بندی شده است:

- براهین خداشناسانه

- معرفت‌شناسی دین

- مشکله شرور

- سرنوشت انسان

- انکار خداشناسی و صور جدید از طبیعت‌گرایی

دینی

- زبان دینی

- ارتباط بین ادیان

فهرست مطالب

مقدمه ..... سیزده

۱. براهینی برای فناناپذیری / افلاطون ۱

۲. مشکله شرور / قدیس آگوستین ۱۹

۲۹. ایمان دینی همچون تجربه کردن/جان هیک ۴۰۶
 ۳۰. فلسفه کثرت‌گرایی دینی / جان هیک ۴۱۸
 ۳۱. بسوی الهیاتی استعماری / سالی مک فاگ ۴۳۳
 ۳۲. تجربه دینی بمعنوان مبنایی ازاعتقاد دینی / ویلیام
 آلتون ۴۶۴
 ۳۳. دربارہ مبنایی اخذ کردن اعتقاد به خدا/
 آلون پلاتینجا ۴۸۴

پیوست: یادداشتهای مقدماتی و کتابشناسی‌ها

یک - برهان وجودی ۵۰۰
 دو - برهان جهان‌شناختی ۵۰۳
 سه - برهان نظم ۵۰۵
 چهار- برهان اخلاقی ۵۰۷
 پنج - ردیه دینی بر براهین خداشناسانه ۵۰۹
 شش - معجزات ۵۱۱
 هفت - تجربه دینی و معرفت ۵۱۳
 هشت - مسئله شرور ۵۱۶
 نه - فنناپذیری ۵۱۸
 ده - ردیه خداشناسی و صُور جدید از طبیعت‌گرایی
 دینی ۵۲۱
 یازده - زبان دینی ۵۲۳
 دوازده - کثرت‌گرایی دینی ۵۲۶
 نمایه ۵۲۹
**خلاصه مقدمه ویراستار درباره کتاب و سؤالهای مورد
 توجه وی:**

این کتاب ابتداً برای استفاده در درس فلسفه دین برای دانشجویان این درس طراحی شده است. و چون چنین دروسی بعضاً بصورت تاریخی تنظیم می‌شوند و بعضاً بصورت موضوعی، لذا کتاب بگونه‌ای تنظیم شده است که امکان هر دو نوع استفاده فراهم آید.

۳. برهان وجودی برای اثبات وجود خدا/ قدیس آنسلم ۲۸
 ۴. پنج طریق برای اثبات وجود خدا/ قدیس توماس
 آکویناس ۳۷
 ۵. نظریه تمثیل / توماس آکویناس ۴۳
 ۶. ایمان و عقل / توماس آکویناس ۵۲
 ۷. بیانی دوباره از برهان وجودی / رنه دکارت ۶۳
 ۸. علیه برهان نظم / دیوید هیوم ۶۸
 ۹. معجزات / دیوید هیوم ۱۰۷
 ۱۰. نقد اثبات‌های خداشناسانه / ایمانوئل کانت ۱۲۱
 ۱۱. خدا و فنناپذیری بعنوان اصل مسلم عقل عملی / کانت
 ..... ۱۴۰
 ۱۲. دین بعنوان پندار فریب‌آمیز / لودویگ فوئرباخ ۱۴۹
 ۱۳. علیه اثبات‌های مطرح در دین / سورن کی‌یرکگارد ۱۶۴
 ۱۴. عرفان (نهان‌گرایی) / ویلیام جمیز ۱۶۹
 ۱۵. اراده برای معتقد بودن / ویلیام جمیز ۱۹۶
 ۱۶. جایگاه مسیحیت بین ادیان جهان / ارنست ترولش ۲۱۳
 ۱۷. وجود خدا / برتراند راسل و اف سی کاپلستون ۲۲۶
 ۱۸. توی سرمدی / مارتین بوبر ۲۴۵
 ۱۹. دو نوع فلسفه دین / پل تیلیخ ۲۵۱
 ۲۰. درباره مرگ و امر عرفانی / لودویگ ویتگن
 اشتاین ۲۶۴
 ۲۱. زمان، مرگ و حیات جاودانه / چارلز هارت شورن ۲۶۷
 ۲۲. حیات شخصی و نظریه جهان دیگر / اچ. اچ. پرایس ۲۸۰
 ۲۳. دیدگاه یک تجربه‌گرا درباره طبیعت اعتقاد دینی / آر. بی.
 بریث ویت ۳۰۲
 ۲۴. صورتی از طبیعت‌گرایی دینی / جان هرمان
 راندال ۳۱۳
 ۲۵. خدایان / جان ویزدام ۳۳۴
 ۲۶. نوع دوم برهان وجودی / نورمن مالکولم ۳۵۰
 ۲۷. الهیات و ابطال‌پذیری / آتونی فلوو دیگران ۳۶۷
 ۲۸. عدل الهی ایرناتی / جان هیک ۳۹۱

گزینش از بین تعداد زیادی نوشته‌ها در این حوزه که بتواند نمای خوبی از فلسفه دین عرضه نموده و کمتر مطلبی مغفول واقع شده باشد کار بسیار مشکلی است که تمام سعی من بر این بوده است که بهترین حالت ممکن را فراهم آورم. من تلاش زیادی کرده‌ام که موازنه‌ای بین دو مصلحت تعلیمی برقرار کنم که با دو مجموعه مدنظر قرار گرفته است. اول گزیده‌های ارزشمندی از زنجیره متفکرین بزرگ را گنجانده‌ام که آثار آنها تاریخ طولانی این نظام را تشکیل می‌دهد. و دیگری آنکه نقطه نظرهای اساسی مسائل عمده‌ای که این موضوع را احاطه کرده است، بعلاوه توسعه‌های مهم معاصر در بحث از بعضی از آنها را عرضه دارم. مسأله سوم هم این بود که متونی را بکار برم که بنحو معقولی بسادگی قابل فهم دانشجویان باشد یا به آنها اجزاء مختلفی از یک عنوان جدید را معرفی کنم. و همین مسأله مرا بدانجا کشاند که بعنوان مثال نظر ویلیام جمیز را درباره عرفان (نهان‌گرایی) عرضه دارم با اینکه او خود یک عارف نبود؛ چرا که او بدقت نمونه‌های منتخب را بحث می‌کند و سعی می‌کند اهمیت آنها را برای خواننده قرن بیستمی که متمایل به علم است روشن کند. مسأله فرعی دیگر این بوده است که مسائلی انتخاب شود که زنجیره‌ای طولی را از مطالب بهم پیوسته تشکیل دهد نه بریده‌هایی پراکنده را کنار هم گذارد.

بنظر می‌رسد اینجا باید کمی درباره دامنه دید و محدودیت‌ها سخن گفته شود. این کتاب بیشتر عناوینی که معمولاً در کتابها یا دروسی که تحت موضوع فلسفه دین بحث می‌شود در برمی‌گیرد. در میان مکتب‌های مؤثر معاصر فکری که در این کتاب جای یافته‌اند می‌توان به این مکتب‌ها اشاره داشت: اگزیستانسیالیزم (گزیده‌های ۱۳ و ۲۳)، اومانیزم (گزیده‌های ۱۲ و ۲۴) اندیشه پویشی (گزیده ۲۱)، تومیسسم سنتی (گزیده‌های ۴ تا ۶) پروتستانتیسم جدید (گزیده ۱۹)، آتئیسم (گزیده‌های ۱۲ و ۱۶). این کتاب دین مقایسه‌ای یا تاریخ ادیان را در بر نمی‌گیرد و بیشتر در سنت یهودی مسیحی

مطرح شده است. همچنین کتاب سعی ندارد که روانشناسی دین (اگر چه گزیده ۱۴ با آن سروکار دارد) یا جامعه‌شناسی دین یا اخلاق را در برداشته باشد چرا که هر یک تحقیقی مجزا را می‌طلبند.

در چاپ جدید گزیده‌های مختلف قدیمی‌تر حذف شده‌اند تا جایگاهی برای گزیده‌های جدید بازگذارند یعنی دو گزیده درباره مسأله کثرت‌گرایی دینی و سه گزیده درباره آثار اخیر در معرفت‌شناسی دین متضمن دیدگاه فمینیستی بجای آنها آمده است.

نظریه نهایی:

کتاب جمع‌آوری بسیار با دقت و حوصله از نوشته‌هایی است که تاکنون درباره فلسفه دین نوشته شده است در این جمع‌آوری جان هیک سعی کرده است همه‌گونه دیدگاهی را در کنار هم آورد بگونه‌ای که تقریباً احاطه به مسائل مطرح در این باب شده باشد و بدین جهت او محتوا را فقط از جهت اهمیت نگاه می‌کند و خود نه موضع مثبت و نه موضع منفی اتخاذ نمی‌کند. لذا کتاب از همه مواضع بحث دارد. این کتاب برای محققینی که می‌خواهند احاطه کاملی به موضوعات فلسفه دین با توجه به آثار دست اول متفکرین این حوزه پیدا کنند بسیار مفید می‌تواند باشد. بدیهی است چون در این کتاب همه‌گونه تفکری - با دفاع از تفکر شخصی نویسنده - مطرح شده است لذا برای کسانی که آشنایی با پاسخهای شبیهات ندارند می‌تواند مسأله ساز باشد. نویسنده و کتاب از شهرت بسیار خوبی برخوردار هستند مخصوصاً که کتاب مرتباً با تجدید نظرهای لازم مرتباً تجدید چاپ می‌شود. ترجمه این کتاب برای پژوهشگران فاضل بسیار مفید است و برای دانشجویان مخصوصاً دانشجویان فلسفه و کلام به‌مراه نقد و تحلیل‌های لازم زمینه بسیار خوبی برای تحقیق و پاسخ‌یابی به مشکلات مطرح در فلسفه غرب فراهم می‌آورد.